www.mare-czech.cz

MARE CZECH

Nakladatelství Mare-Czech představuje titul:

Vladimír Čermák
Bílá Hora a černá totalita
díl druhý – Dlouhá černá totalita
počet stran 280
vazba brožovaná
běžná cena včetně DPH 349 Kč,
naše cena včetně DPH 315Kč,
cena K"M"K včetně DPH 279 Kč
distribuce Kosmas s.r.o.
ISBN: 978-80-86930-58-9

Již vyšlo!
Vladimír čermák
Bílá Hora a černá totalita
díl první – na prahu ztemnění
počet stran 224
vazba brožovaná
běžná cena včetně DPH 333 Kč,
naše cena včetně DPH 299Kč,
cena K"M"K včetně DPH 266 Kč,
ISBN: 978-80-86930-57-2

Kniha „Operace Bílá hora a černá totalita" navazuje volně na trilogii zabývající se rudým totalismem vydanou v nakladatelství Naše vojsko v letech 2010–2012 a věnovanou klíčovým událostem poválečného období vývoje české společnosti. Jak Únor 1948, tak Srpen 1968 či Listopad 1989, podle nichž se jednotlivé studie jmenují (vždy ve spojení s názvem Operace) jsou založeny na analýze jejich průběhu i vzájemných souvislostí, včetně jejich kořenů. Orientují čtenáře i na vztahy mezi děním ve XX. století se staršími událostmi z období událostí kolem Bílé hory. Autor PhDr. Vladimír Čermák, CSc. (*1946) vychází ze studia této problematiky, které se věnoval již na sklonku 60. let v době, kdy studoval na FF UK (obory filosofie a sociologie spolu s dálkovým studiem historie, jehož dokončení však s ohledem na personální změny na katedře v roce 1970 ztratilo smysl). Výsledkem byla mj. jiné rigorózní práce věnovaná problematice českého národního vědomí v období baroka. Kniha „Operace Bílá hora..."

se v 1. díle (Na prahu ztemnění) zabývá změnami české společnosti před Vestfálským mírem v kontextu se vznikáním tzv. černé totality, první celoevropsky významnou fází totalismu iniciované radikály v katolické církvi, zvláště jezuitským řádem.

Druhý díl knihy „Bílá hora a černá totalita“ obsahuje vedle čtyř kapitol a kromě doslovu i přílohy vztahující se k této práci jako celku. Otevírá se tak cesta k publikaci dalších, navazujících textů autora mapujících tuto rozsáhlou a někdy velmi rozpornou problematikou . V prvé řadě jde o třetí díl nazvaný „Zjasnění labyrintů“, v němž je rozpracována snaha o lepší porozumění tomu, co jiní vykladači české minulosti rozumějí od poloviny devatenáctého století pod termínem „národní obrození“ či české osvícenství. Jinak řečeno: jde v něm o kvalitativně lepší poznávání toho, co se stalo s českou společností v době baroka, jež v souhrnné historii české společnosti představuje zřetelně nejhůře zmapovanou oblast naší minulosti.
Základní koncept tohoto přístupu je vyložen právě v tomto, tedy v druhém dílu. Souvisí mj. s hledáním odpovědí na otázky o způsobu bytí i nebytí české společnosti v tomto – v této práci v mezích možností rozkrytém – nejdramatičtějším a také nejtemnějším období českých dějin. V období mezi lety 1648 (tedy po Vestfálském míru) a polovinou 18. století došlo v důsledku kulturní genocidy organizované „oltářem i dvorem“, jak se ve své době metaforicky označovalo spojenectví papežské kurie a Habsburků, prakticky neznáme žádné jména tehdy žijících Čechů, kteří by se zasloužili významněji o budoucnost české společnosti, tím méně jejich výkony. Přesto česká společnost v té době jako společnost fungovala, byť jinak než dříve a jinak než jiné společnosti v okolním světě. V tomto relativně velmi dlouhém období (cca 5 generací) byla česká společnost nucena existovat nejen bez mocenské elity, ale i bez přiměřené kulturní vrstvy schopné udržovat určité niveaux českého jazyka a jiné komponenty národní kultury. Dokonce nebyla schopna ani reflektovat problémy své vlastní minulosti, zvláště té své zcela nedávné. Přesto tato společnost přežila. Dokázala v dalším období obnovit i český stát i s tím spojené nezbytnosti jeho svrchovanosti, včetně vzdělanosti, vědy, kultury, ekonomiky a mnoha dalších atributů moderních velkých společností.
Šlo o zcela mimořádný výkon, který si zaslouží větší pozornost, než ji byla dosud věnována. Překonala dokonce i snahy velkých totalismů XX. století o její destrukci zahájenou černou totalitou organizovanou jezuity. Důkazem pro to byla a stále je i snaha

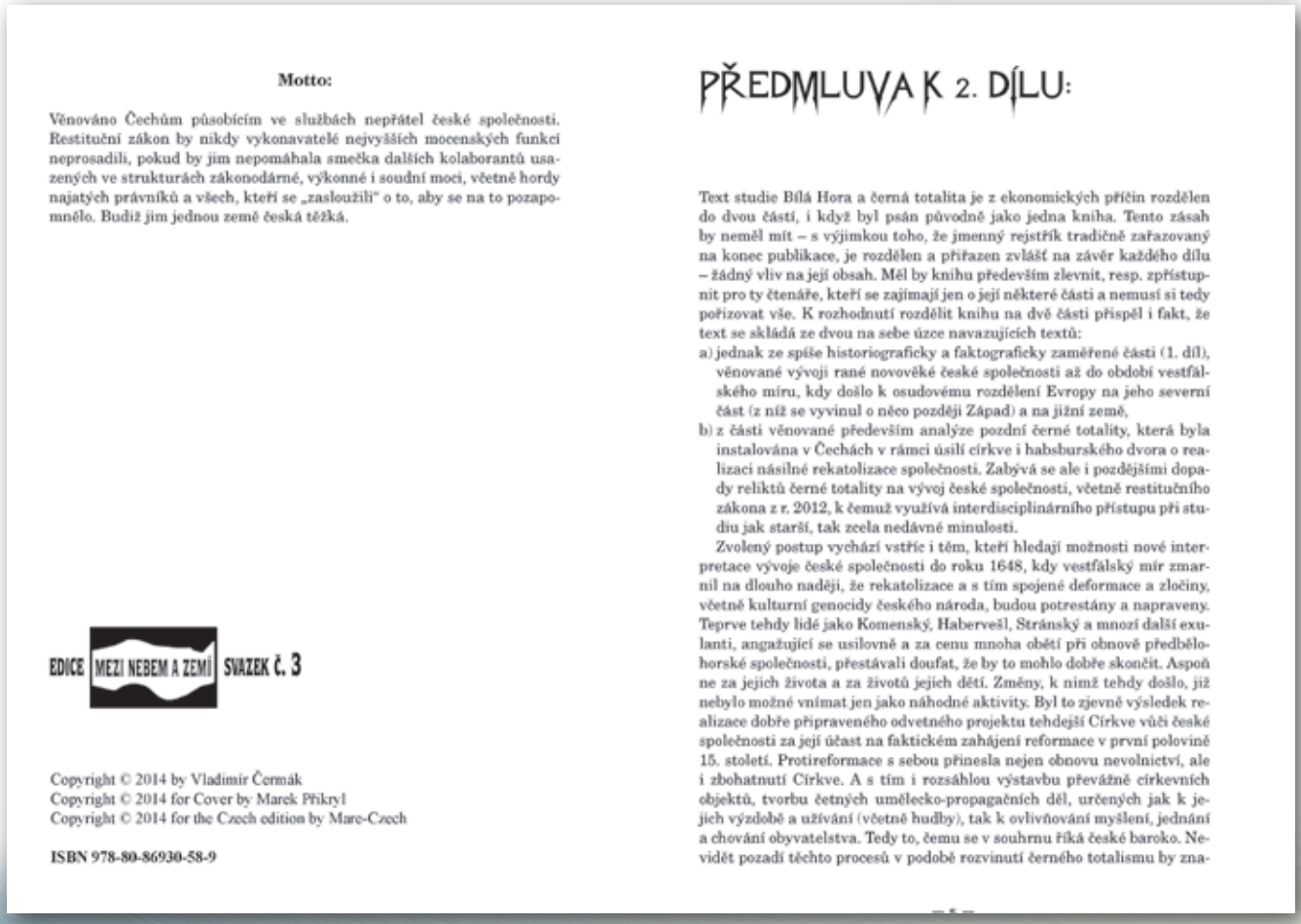
Výjev z rekonstrukce bojů na Bílé Hoře, září 2012

rozkrývat tajemství i záhady spojené se snahami o falsifikaci její minulosti, kde je klíč k porozumění jejímu dnešku. Jeho nalezení je ale spojené s nezbytností přehodnocení a překonání některých základních mýtů, na nichž je postaveno přepisování českých dějin v minulých staletích, včetně podivného a z hlediska rozsahu a způsobu jeho geneze zcela mimořádného mýtu o bitvě na Bílé hoře 8. 11. 1620. Mýtus bělohorské bitvy determinoval nejen výklady dalšího vývoje, ale i hodnocení předbělohorského a zvláště pobělohorského dění. Komplementárními mýty k němu jsou i s tím spojené snahy o falsifikaci úsilí českých stavů v r. 1618–1620 o obnovení české státnosti (přeznačkované na tzv. povstání českých stavů). Patří k nim i opomíjení (např. v domácím dějepisectví) faktického vzniku první české stavovské a posléze konfederační – republiky, tragické postavy prvního českého prezidenta Václava Viléma Roupova či osudu utajeného pretendenta na český trůn Albrechta Jana Smiřického. Tyto mýty a falsa zakrývají řadu pozoruhodných dějů, které dodnes nebyly integrovány do struktur české minulosti.
V dohledné době lze tedy vedle třetího dílu knihy Bílé hora a černá totalita očekávat jako její volně navazující část i publikaci textu práce „Mytologie Bílé hory“ reagující mj. i na některé nové práce objevující se v posledním desetiletí na českém knižním trhu i v zahraničí na téma bitvy na Bílé hoře. Doplní tak obsah této, zatím dvoudílné práce.

VLADIMÍR ČERMÁK se věnuje studiu i jiných podob totalismu v české společnosti. Vedle výše zmíněných studií publikoval v posledních letech v r. 2014 také studii „Jaký byl a nebyl Vasil Biľak“ zařazenou nakladatelstvím BVD k memoárům V. Biľaka „Až po mé smrti“. Vedle toho rozpracovává i téma „Vyhořelá transformace“ věnované období po Listopadu 1989, kde zkoumá revitalizaci některých reliktů rudé totality v posledním čtvrtstoletí, zvláště v první polovině devadesátých let.

Motto:

Věnováno Čechům působícím ve službách nepřátel české společnosti. Restituční zákon by nikdy vykonavatelé nejvyšších mocenských funkcí neprosadili, pokud by jim nepomáhala smečka dalších kolaborantů usazených ve strukturách zákonodárné, výkonné i soudní moci, včetně hordy najatých právníků a všech, kteří se „zasloužili“ o to, aby se na to pozapomnělo. Budiž jim jednou země česká těžká.

EDICE MEZI NEBEM A ZEMÍ SVAZEK Č. 3

Copyright © 2014 by Vladimír Čermák
Copyright © 2014 for Cover by Marek Přikryl
Copyright © 2014 for the Czech edition by Mare-Czech

ISBN 978-80-86930-58-9

PŘEDMLUVA K 2. DÍLU:

Text studie Bílá Hora a černá totalita je z ekonomických příčin rozdělen do dvou částí, i když byl psán původně jako jedna kniha. Tento zásah by neměl mít – s výjimkou toho, že jmenný rejstřík tradičně zařazovaný na konec publikace, je rozdělen a přiřazen zvlášť na závěr každého dílu – žádný vliv na její obsah. Měl by knihu především zlevnit, resp. zpřístupnit pro ty čtenáře, kteří se zajímají jen o její některé části a nemusí si tedy pořizovat vše. K rozhodnutí rozdělit knihu na dvě části přispěl i fakt, že text se skládá ze dvou na sebe úzce navazujících textů:

a) jednak ze spíše historiograficky a faktograficky zaměřené části (1. díl), věnované vývoji rané novověké české společnosti až do období vestfálského míru, kdy došlo k osudovému rozdělení Evropy na jeho severní část (z níž se vyvinul o něco později Západ) a na jižní země,
b) z části věnované především analýze pozdní černé totality, která byla instalována v Čechách v rámci úsilí církve i habsburského dvora o realizaci násilné rekatolizace společnosti. Zabývá se ale i pozdějšími dopady reliktů černé totality na vývoj české společnosti, včetně restitučního zákona z r. 2012, k čemuž využívá interdisciplinárního přístupu při studiu jak starší, tak zcela nedávné minulosti.

Zvolený postup vychází vstříc i těm, kteří hledají možnosti nové interpretace vývoje české společnosti do roku 1648, kdy vestfálský mír zmarnil na dlouho naději, že rekatolizace a s tím spojené deformace a zločiny, včetně kulturní genocidy českého národa, budou potrestány a napraveny. Teprve tehdy lidé jako Komenský, Haberveš, Stránský a mnozí další exulanti, angažující se usilovně a za cenu mnoha obětí při obnově předbělohorské společnosti, přestávali doufat, že by to mohlo dobře skončit. Aspoň ne za jejich života a za životů jejich dětí. Změny, k nimž tehdy došlo, již nebylo možné vnímat jen jako náhodné aktivity. Byl to zjevně výsledek realizace dobře připraveného odvetného projektu tehdejší Církve vůči české společnosti za její účast na faktickém zahájení reformace v první polovině 15. století. Protireformace s sebou přinesla nejen obnovu nevolnictví, ale i zbohatnutí Církve. A s tím i rozsáhlou výstavbu převážně církevních objektů, tvorbu četných umělecko-propagačních děl, určených jak k jejich výzdobě a užívání (včetně hudby), tak k ovlivňování myšlení, jednání a chování obyvatelstva. Tedy to, čemu se v souhrnu říká české baroko. Nevidět pozadí těchto procesů v podobě rozvinutí černého totalismu by zna-

menalo ignorovat zločinné pozadí tohoto fenoménu a zapomenout, jaká byla skutečná minulost této společnosti.

Právě na výklad temných stránek vývoje české společnosti v pobělohorském období jako projevům černého totalismu, včetně na ně navazujících modernizovaných podob totalitního vládnutí ve dvacátém století, se soustřeďuje druhá část knihy. Je určena především pro ty, kteří hledají vysvětlení toho, proč hluboce beznadějná situace, do níž byla po roce 1648 vržena česká společnost, resp. to její torzo, co z ní v Čechách po dlouhé vyhlazovací válce zůstalo, neskončila vyhlazením českého národa. To, že nakonec přece jen přežil, je do jisté míry paradox. V budoucnu se čtenář seznámí s jeho vysvětlením v dalším díle této knihy, věnovaném některým příčinám i důsledkům obrození národa. Jde o velké téma, které ale dosud čeká na rozpracování, i když knih o obrození, či o osvícenství už bylo napsáno dost, včetně publikací věnovaných tomu, co následovalo po vzniku samostatného státu. Díky tomu chybí porozumění těmto procesům v podobě srozumitelného vysvětlení, včetně toho, jak totalismus instalovaný v podobě černé totality po Bílé hoře přestal být konkurenceschopný s nově vzniklou západní civilizací. I o to tenkrát šlo. Režim, instalovaný v 18. století na území Čech, přestal být funkční. Trvalo pak dalších téměř 150 let po Josefovi II. a jeho prvních reformách, než totalismus prošel modernizací a v podobě bolševismu a následně i nacismu začal znovu aspirovat na ovládnutí české společnosti. I katolická církev prošla závažnými změnami a pokusila se v podobě restitučního zákona v Čechách o revanš za pobělohorský neúspěch.

Druhý „díl" je věnován především tzv. pozdní černé totalitě. Opírá se o fakt, že je dnes v určitém rozsahu známé, jak to vše dopadlo. Zvláště pak se ale – v kapitole „Bílá hora jako syndrom" a v následujícím doslovu k celé knize – zabývá prolínáním poznatků z nedávné minulosti, spojených s moderními totalitami 20. století, do způsobů reflexe událostí v kolem Bílé hory. Využívá k tomu i postupů z literatury faktu, které jsou pro zastánce historismu ve výzkumu české minulosti možná nepřijatelné, ale umožňují lépe porozumět dopadům, které někdejší události měly a mají na vývoj moderní české společnosti. Z výsledků publikovaných v obou dílech této práce je zřejmé, že vztahy mezi minulostí a současností lze vnímat i jinak, než je třeba pro českou historiografii posledního století charakteristické Autor se snaží navázat i na jednu z vývojových linií českého dějepisectví, rozvíjenou zvláště ve druhé polovině 19. století. Nejen na její osobnosti, jako byl T. Bílek, ale třeba i dnešními koryfeji české historiografie zavrhovaného A. Jiráska. Jde o vytváření nového paradigmatu v této oblasti bádání, akceptujícího principy interdisciplinarity, které jsou tak cizí úzce specializovanému oborovému bádání v oblasti minulosti, opírajícímu se o ideologizující myšlení, ovládající domácí dějepisectví v posledním století (nejen tzv. marxistické, ale i katolické). Jen tak lze ale uvést do pohybu stojaté vody ve sféře bádání, neodpovídající úsilí lidí, jako byl svého času Palacký, později Bílek a někteří další.

se setkáváme v každodenním životě, je aplikací diskontinuity jako prožitku natolik odlišná od reality, že se jeví jako NOVÁ. Cílový objekt deformace minulosti proto nikdy není na ni připraven. Resp. je na ni připraven v nejlepším případě jen v krajně omezené míře. Je dezorientován a připraven k manipulaci.

Minulost lze vnímat v jistém slova smyslu jako cvičný terén pro poznávání reality dneška i budoucna (viz též tacitovské „historia magistra vitae", kterému celá staletí předcházelo Konfuciovo „Studuj minulost, abys odhadl budoucnost") Nejsme-li schopni ji rekonstruovat, jsme odsouzeni bloudit v současnosti jako v labyrintu. Tedy zhruba tak, jak to vnímali mnozí Češi v době baroka. Bez porozumění minulé dimenzi našich životů a životů našich předků se nedokážeme orientovat ve společnosti, v níž žijeme, a následně ani v sobě.

račních komplikacích .

DOSLOV

Porozumět pobělohorským dějinám české společnosti vyžaduje nejen značné úsilí, časové i jiné investice, ale i vůli k nezávislému myšlení a ochotu nebát se jít tzv. proti proudu. Chce to tedy i snahu opustit vnucené konvence a přežilé tradice. Investování do takové „námahy" se ale vyplatí. Nemělo by to být až tak obtížné, podaří-li se najít průvodce labyrintem minulosti, včetně té zcela nedávné.

Text vychází vstříc takovým potřebám u každého, kdo hledá od ideologií a mýtů oproštěnou orientaci pro poznávání období spjatého s Bílou horou. A také může přinést užitek tomu, kdo chce lépe porozumět procesům, kterými pobělohorské změny ovlivňovaly nedávné události i to, jak působí na dnešní dobu. Důležitých událostí, které s Bílou horou významně souvisely v českých dějinách, bylo a je poměrně dost. Jde o období bohaté nejen na změny, ale stále ještě podněcující další a další zvraty a převraty. Zaslouží si proto podstatně větší pozornost než tu, která mu dosud byla věnována.

Předchozí kapitoly vycházely z četných, dříve či nedávno vydaných textů, věnovaných nejen některým osobnostem z této doby, ale i událostem a procesům s nimi souvisejícím. Jejich základní koncept je však ovlivněn jednak absencí syntetizujících přístupů, jednak nedostatečným porovnáváním této minulosti s dneškem i s nedávnou dobou**. Nejen minulost je totiž učitelkou tomu, kdo chce poznávat dnešek. Také současnost může být nápomocna poznávání minulosti. Spojení těchto dvou přístupů je potřebné a užitečné.** Právě to umožňuje vnímat pobělohorské období jinak, než jak je to obvyklé v úzce oborově historiograficky zaměřených studiích. Těžištěm práce se v důsledku uplatnění tohoto přístupu stala analýza střetávání české společnosti s někdejší katolickou Církví, reprezentovanou zde v prvé řadě politikou kurie ve Vatikánu vůči společnostem střední Evropy v 16. a 17. století a jejími domácími vykonavateli a spojenci (především jde o českou provincii Tovaryšstva Ježíšova, která působila jako expozitura kurie) a mezi tehdejší, převážně protestantsky zaměřenou českou společností v době před i po bitvě na Bílé hoře. **Tento konflikt je zde analyzován v kontextu jak tehdejšího, tak pozdějšího dění.** Vedle náboženské dimenze zahrnuje toto téma i další problematiku pro českou společnost neméně důležitou a významnou. Jde

Bůžek, V., Král, P.(edds.): Člověk českého raného novověku. Argo, 2007

Catalano, A.: Zápas o svědomí. Nakl. Lidové noviny, 2008

Clarke, A.C.: Konec dětství. Baronet, Praha 2005

Čechura, J.: České země v letech 1584–1620. První Habsburkové na českém trůně II. Libri 2009.

Čermák, V.: Církvi? Proč? In Tvorba, 1990, č. 33, str. 16–17
– O českém národním vědomí a jeho vztahu ke vzniku českého baroku. Rigorózní práce, FF UK Praha 1971
– Operace Listopad 1989. NV, 2012
– Operace Srpen 1968. NV, 2011
– Operace Únor 1948. NV, 2010

Černý, V.: O básnickém baroku. Praha, 1937
– Paměti 1945–1972. Atlantis, 1992

Čornejová Ivana: Tovaryšstvo Ježíšovo. Jesuité v Čechách. MF, Praha 1995
– Ferdinand II. (in Ryanová M., Vorel P.: Čeští králové. Litomyšl,Paseka 2008

Čornejová, I., Rak, J., Vlnas, V.: Ve stínu tvých křídel. Habeburkové v českých dějinách. Grafoprint Neubert, 1995

Dačický, Mikuláš z Heslova: Prostopravda. Paměti. Petrů E., Pražák E. (edds.), 1955

David, Z.: O utrakvismu. 2012

Dawkins, R.: Boží blud. Academia, 2010
– Sobecký gen. MF, 2001

Dawson, Ch.: Rozdělení nebo reforma západního křesťanstva? Vyšehrad, 2008

Dějiny Rakouska. Kol. autorů. LN 2002

Delumeau J.: Strach na Západě ve 14.–18. století I.–II. Praha, 1997–1999

Deník rudolfínského dvořana. Adam mladší z Valdštejna 1602–1633. Edds. Koldinská M, Mata P.. Argo, 1997

Denis, E.: Čechy po Bílé hoře, F. Šimáček, 1911
– Konec samostatnosti české. 1912

Dnešní polemika o včerejší privatizaci. Ed. Jakl L., publikace č. 3/2013. Institut Václava Klause, 2013

Doba bělohorská a Albrecht z Valdštejna. Ed. Prokeš J. Praha, 1934

Englund, D.: Nepokojná léta. Historie třicetileté války. Praha 2000

Evans, R. J. W.: Vznik habsburské monarchie 1550–1700. Praha–Argo, 2003
– Rudolf II. a jeho svět. MF, 1997

Fiala J.: Temno, doba Koniášova. Nakl. Eman 2001

Fialová, L. a kol.: Dějiny obyvatelstva českých zemí. Praha 1996

Ferro, M.: Tabu dějin. P. Mervart, 2010

Forbelský, J.: Španělé, Říše a Čechy v 16. a 17. století. Osudy generála B. Marradase. Praha 2006

Frais, J.: Reformy Marie Terezie a Josefa II.. Akcent, 2005

Fridrich II., Veliký: Antimachiavelli. Eko-konzult, 1999

Friedrich, C. J.: The Age of the Barock. 1610–1660. NY, 1952

Fukala, R.: Sen o odplatě. Epocha, 2005

Fülop-Miller, R.: Moc a tajemství jezuitů. Rybka Publ., 2000

Gaži, M. (ed.): Schwarzenberkové v české a středoevropské kulturní historii. Č. Budějovice, 2008

Goff, J. le: Paměť a dějiny. Argo, 2007

SEZNAM ZKRATEK:

AV = akademie věd
Církev = Římskokatolická církev
CV = curriculum vitae (životopis)
ČCH = Československá církev husitská
ČR = Česká republika (před 1993 též ČSR alias Československá republika aped.)
ČT = černá totalita (černý totalismus)
Gensek = generální tajemník ústředního výboru komunistické strany
HiÚ AV ČR = Historický ústav AV ČR
HT = hnědá totalita
KDIS = kandidátská disertace
KSČ = Komunistická strana Československa (později KSČM)
NA = Národní archiv
Nakl. = nakladatelství
NEP = nová ekonomická politika
NN = Nezávislé noviny
RT = rudá totalita
SD = Soudobé dějiny
Sov-věda (též S-věda) = sovětizovaná věda (alias pseudověda)
SSSR = Svaz sovětských socialistických republik
StB = Státní bezpečnost
T-analýza = Tamara analýza
TJ = Tovaryšstvo Ježíšovo
ÚSD AV ČR = Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
ÚSTR ČR = Ústav pro studium totalitních režimů ČR

PŘÍLOHA 1:

Slovník častěji používaných termínů

Následující soubor pojmů s příslušným výkladem nenahrazuje ani dostupné slovníky zaměřené na podrobnější výklad významů jednotlivých termínů, ani odbornou literaturu, která je v textu této práce zmíněna v souvislosti s výše uvedenými pojmy. Výběr a výklad dále uvedených pojmů, stejně jako jejich zařazení do této přílohy, vychází z faktu, že se s těmito slovy operuje různě a jejich používání bývá proto rozmanité. Komentáře připojené zde k jednotlivým termínům by tedy měly usnadnit porozumění událostem, které se ve sledovaném období staly, včetně jistého sjednocení jejich výkladu.

Akt = restituční zákon č. 242 z 8. listopadu 2012. Zákon, který byl nekorektně připravován a nanejvýše problematicky schvalován, umožnil Církvi a 15 dalším církvím a náboženským obcím (s výjimkou Bratrské jednoty baptistů, která jej odmítla) získat majetek v hodnotě minimálně 132 miliard Kč s odvoláním na majetky, které měly být po 25. února 1948 údajně Církvi ukradeny. Viz důvodová zpráva in http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw. Podstatná část majetku, který si Církev zčásti přivlastnila již v předhusitském období, však přestala být majetkem Církve již před Bílou horou. Dílem v důsledku aktivit katolického panstva (v čele s císařem Zikmundem) v podobě zástav (majetky Církve byly tehdy vnímány jako jen trvalým propůjčený majetek), zčásti dle rozhodnutí čáslavského sněmu z roku 1421 v souladu se čtyřmi pražskými artikuly z 6. června 1421 (dle nichž se Církev měla vrátit do stavu chudoby v souladu se svými vlastními někdejšími proklamacemi) z vlastního rozhodnutí jejích nejvyšších domácích představitelů. Basilejský koncil v roce 1434 tyto artikuly potvrdil, ale změnil třetí artikul ohledně majetků Církve tak, že příslušníci Církve od té doby opět směli vlastnit za určitých podmínek osobní i jiný majetek. V roce 1575 však Církev vlastnila už jen pět procent půdy v království. A i ty byly z významné části habsburskými panovníky Církvi odejmuty v následujícím 45 letech do Bílé hory v důsledku válek s Turky (v podobě dal-

PŘÍLOHA 2

Přehled vybraných účastníků předbělohorského a pobělohorského dění se vztahem k událostem, ovlivňujícím tehdejší českou společnost[195]

Adam ml. z Valdštejna (1569–1638) – vyšší úředník z řad katolického panstva
Adam Erdmann Trčka (1584–1634) – Valdštejnův generál
Adam ze Šternberka († 1623)
Albrecht z Valdštejna (1583–1634) – císařský vojevůdce
Albrecht Jan Smiřický (1595–1618) – jeden z hlavních představitelů českých stavů
Alexander VII. (1599–1667)
Alžběta I. (1533–1603)
Arnim, Jan Jiří 1589–1641) – saský generál sloužící v době dánské války pod Valdštejnem
Arriaga R. de (1592–1667) – jezuitský filozof
Balbín B. (1621–1688) – historik, jezuita
Barberini F. (1597–1679)
Basewi Jakub z Treuenburgu (též Jakub Šmiles a více jmen) (1570–1634) – bankéř a představitel pražské židovské obce
Basilius z Aire (1591–1665) – Harrachův člověk v Římě
Becanus Martin (1563–1624) – jezuita a zpovědník Ferdinanda II.
Berka z Dubé, Lev Burian (1586–1626) – direktor
Berka Zbyněk z Dubé (v letech 1592–1606 pražský arcibiskup)
Bernard Ignác z Martinic (1614/5–1685), místodržící a syn defenestrovaného Martinice
Béze T. de (1519–1605) – Kalvínův spolupracovník
Blahoslav (viz Jan B.)

195 Jde jen o stručný výběr aktérů novověkých dějin s důrazem na jejich vliv na vývoj české společnosti. Pokud se přepisy jednotlivých jmen v podkladových materiálech liší, je zde použit nejčastější způsob. Většinou jsou počáty nositelů těchto jmen vysvětleny blíže v textu (viz jmenný rejstřík). Podstatným důvodem pro sestavení tohoto přehledu byly chronologické údaje, usnadňující čtenářům zařazení těchto jmen do souvislostí s některými významnými aktivitami tehdejšího dění.

Bonhomini Giovanni Francesco (1536–1587) – nuncius působící v letech 1580–1584 v Praze. Autor jedné z prvních koncepcí rekatolizace
Brus Antonín z Mohelnice – též Prus (1518–1580) – pražský arcibiskup
Březnický, Jiří z Náchoda († 1634) – pův. protestant, přítel Valdštejna, známý zrádce, později hrabě
Buquoy K. (1571–1621) – císařský vojevůdce
Canisius (také Kanisius) Petr (1521–1597) – předák jezuitů, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova v Praze
Carafa C. (1584–1644) – papežský nuncius
Caramuel J. z Lobkowicz (1606–1682) – působil do roku 1654 v Praze jako generální vikář pražské diecéze (pak v Římě, kam byl odvolán)
Coloredo Rodolfo (1585–1657) – velitel Prahy v době švédského vpádu
Černín z Chudenic, Heřman (1576–1651)
Daniel Adam z Veleslavína (1546–1599) – kališník, veřejný činitel, literát
Eggenberk, Jan Oldřich (1568–1634) – krumlovský vévoda, předseda tajné rady Ferdinanda II.
Erasmus Rotterdamský (1467–1536) – významný teolog konce středověku
Ferdinand I. (1503–1564) – habsburský král a císař
Ferdinand II.též Ferdinand Štýrský (1578–1637) – habsburský král a císař
Ferdinand III. (1609–1657)
Filip II. (1527–1598) – španělský a portugalský král
Filip III. (1578–1621) – dtto
Filip IV. (1605–1665) – špan. a port. král
Florenhnus de Montmorency (1580–1659) – v letech 1630–1632 vizitoval českou a rakouskou jezuitskou provincii
František z Dietrichštejna (1570–1636) – olomoucký biskup, kardinál v letech 1599–1636
František II. (1768–1835) – český král 1792–1835
Friedrich V. Falcký (1596–1632)
Fruwein Martin z Podolí († 1621) – právník a autor první Apologie
Gallas, Jan Matyáš (1584–1647) – vojenský velitel Ligy, císařských vojsk a hrabě
Gustav Adolf II. (1594–1632) – švédský král
Haberveil, Ondřej z Habernfeldu (asi 1589–1654) – exulant a historik, autor první studie o stavovském povstání
Harrach Arnošt Vojtěch (1598–1667) – v letech 1623–1667 pražský arcibiskup
Harrach Karel (1570–1628)

PŘÍLOHA 3

Fotografická dokumentace ke knize Bílá hora a černá totalita

Obsah této přílohy lze rozdělit do čtyř částí, včetně:

A) Významné osoby, jejichž působení souviselo se vznikem a vývojem černototalismu v českých dějinách. Jde jen o malý výběr, usnadňující čtenářům orientaci v tomto dění. V použité literatuře (odkud byla významná část dokumentace převzata) lze nalézt další z těch, kteří v daném období působili.

B) Funerálie týkající se některých osobností z dané doby.

C) Artefakty spojené s obsahem knihy.

D) Vybrané lokality vztahující se k tomuto dění.

Většina fotografií byla převzata z použité literatury. Některé byly vytvořeny J. Černým ze Střední fotografické a filmové školy ve Škalsku, příp. autorem a v jednom případě nakladatelem. V souhrnu dostupné dokumentace chybí řada dokumentárních materiálů spojených s obsahem této knihy, které v době jejího zpracování nebyly dostupné. Např. jde o hrobku F. Falckého v Sedanu, nemovitosti patřící J. de Wittovi, podobiznu prvního prezidenta České (stavovské) republiky Viléma Roupova z Roupova (příp. jeho hrobku v Drážďanech) a také různé funerálie či portréty těch, kteří ve své době významně ovlivňovali vývoj české společnosti.

K jednotlivým fotografiím lze uvést – vedle toho, co je zmíněno v textu této knihy – následující:

Ad A) Významné osoby

Císař Matyáš II.

M. Khlesl
– rádce a šedá eminence Matyáše II.

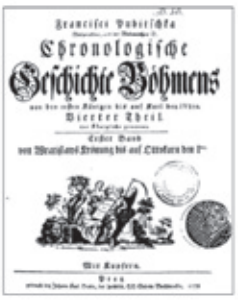

P. Stránský ze Stránky u Zap
(po Bílé hoře emigroval) .

F. Falcký – „zimní král"

Titulní list díla F. Palackého o českých dějinách, na které měl navázat později F. Palacký svými dějinami.

ad D) Lokality

Dům U Montágů na Malé straně (původně Smiřických) – dějiště významné porady vůdců stavovského „povstání".

Zámek v Žleznicích u Litoměřic – patřil prvnímu prezidentovi České republiky Vilému R. z Roupova.

Kaple sv. Anny v Mnichově Hradišti, kde jsou pohřbeny pozůstatky Albrechta z Valdštejna.

JMENNÝ REJSTŘÍK K 2. DÍLU

Upozornění: následující seznam se týká jmen obsažených v textu od autorovy předmluvy k poslední kapitole, včetně poznámek.

Jmenný seznam

Albrecht Smiřický: 52, 149
Albrecht z Valdštejna: 37–43, 48, 83, 102, 129, 150–152, 165, 211
Andersen: 62
Andropov J.: 225
Arendtová H.: 174–175
Aristoteles: 58, 165
Arnošt z Harrachu: 14–15, 88, 151
Aron R.: 174–175
Balbín B.: 17, 33, 60–61, 71, 80, 86–87, 127–137, 174, 182
Beccaria/nus: 53
Beckovský F.: 19, 71, 128
Bellarmini: 226
Benda F.: 68
Beneš E.: 26, 153, 189, 201
Beran: 173
Berwid-Buquoy J.: 203, 206
Besier G.: 94
Bílek T.: 6, 7, 28, 36, 70, 72, 144, 150–151, 176
Bluma A.: 195
Brandl P.: 68
Braun M. B.: 68
Břetněv L.: 101, 225
Broidrick J.: 170
Brokoff F.M.: 68
Buben M. M.: 70
Budovec V. z Budova: 67, 97, 102
Bůžek V.: 150
Carl von Fridrich: 174–176
Catalano A.: 84, 152
Cervantes: 31, 55
Clarke A.: 147, 217
Cromwell O.: 15
Čalfa: 159
Čermák M.: 138
Čermák V.: 29, 210
Černín H. z Chlumce: 97
Černejová I.: 118, 134
Čumpelík: 68
Dačický M. z Heslova: 71
Dawkins R.: 11, 100
Denis E.: 28, 72, 87, 151
Descartes R.: 55, 81
Diezenhofer: 68
Dlask: 127
Dobner: 129, 148
Duryeh J.: 72
Dzerdžinskij F.: 101
Edison T. A.: 188
El Greco (Theodorikus): 63, 69
Evans R. J. W.: 131, 133
Ferdinand I.: 17, 36, 40
Ferdinand II. (též Štýrský): 39–41, 47–49, 52, 54, 88, 129, 151–152, 165
Ferdinand III.: 14, 16, 29, 77
Fergusson: 98
Ferro M.: 147
Fischer: 159
Forman M.: 64
František I.: 89–90
Fridrich V. Falcký: 38, 49, 149, 212
Fridrich Vilém: 84
Gindely A.: 28, 36, 72, 144, 151
Gontz M.: 53
Gorbačov M.: 117
Grimmelhausen: 17, 31
Gross: 68
Habervešl: 5, 45, 70, 127–128, 132, 150–152
Hailey: 139
Hájek z Libočan: 129, 159, 174
Harant K. z Polžic a B.: 97
Hašek J.: 113, 121, 141, 159
Havel V.: 189
Havlíček: 153
Hazdra Z.: 118, 153
Hay J. L.: 21
Herostratos: 189
Heydrich R.: 119, 159, 201
Hitler A.: 119, 120, 203
Hobbes: 15
Hollar V.: 37
Hus J.: 27, 74, 95, 102, 182, 225
Husák G.: 209
Chadimová: 74
Chenaux P.: 101
Chánovský: 80
Chruščov N. S.: 218
Ignác z Loyoly: 53, 102, 170
Jakoubek ze Stříbra: 225
Jan Jeník z Bratřic: 54, 127
Jebavý F.: 203
Jirásek A.: 6, 70, 72, 139, 174
Jiří J. z Náchoda: 49, 150
Jiří Vilém: 84
Josef II.: 22, 24, 34, 78–79, 82, 87, 89, 91, 124, 166, 168, 195
Jungmann B.: 13, 34
Kalista Z.: 72
Kalvín: 223
Kant I.: 57
Kaplíř ze Sulevic: 52
Karel Gustav I.: 41
Karel I.: 15
Karel II. Štýrský: 52
Karel IV.: 88, 129, 197
Karel VI.: 19–20
Karel st. ze Žerotína: 49
Karel z Lichtenštejna: 48
Karel Albrecht Bavorský: 20
Kateřina Medicejská: 53
Kavka F.: 84, 149–151, 170
Klaus V.: 203
Klement XIV.: 21
Klíma A.: 150–151
Khlesl M.: 48
Kohout P.: 68
Kolář P.: 195
Kollár J.: 13
Kolumbus K.: 189
Komenský J. A.: 5, 31–32, 37, 54, 70, 127–128, 182
Koniáš A.: 18, 80, 130, 137, 182
Konrád z Vechty: 164
Konstantin (císař): 44
Kopernik M.: 57, 59
Kosmic: 21
Kožený: 208
Kryl K.: 61, 211
Křen J.: 180
Kučera J. P.: 47, 130, 134
Kusánský M.: 59
Kutnar F.: 73
Lainéz: 170
Lamormain/e V.: 39, 51, 53
Leopold I.: 17
Leopold VI.: 118
Lesný I.: 188
Lichtenštejn
– viz Karel z Lichtenštejna
Locke J.: 18, 55
Loewenstein, B.: 113, 119
Ludvík XIV.: 17
Luther: 95, 223
Mácha K.: 13
Magni
– viz Valerián M.
Machiavelli N.: 55, 99
Malý J.: 72
Marie Terezie: 20, 166, 195
Marmeluková E.: 124, 138
Martiníc Bořita J.: 17, 47, 51, 135, 151
Martiníc Ignác Bernard: 17, 60–61, 134–136, 165
Masaryk T. G.: 28, 189
Matyáš II.: 47–48
Maximilián I. Bavorský: 49, 52, 212
Mendel B.: 168
Mengin: 52
Menzies G.: 93
Mikojan A.: 101

OBSAH

Předmluva k 2. dílu .....

4 Role černé totality v českých dějinách **112**
4.1. Pozdní černá totalita 112
4.1.1. K chronologii let 1649–1781 113
4.1.2. Josefinská „perestrojka" na „wiener" způsob 118
4. 2. K výskytu reliktů černé totality v dnešní době 119

5 Diskurs k odpovědnosti za Bílou horu a za její následky **128**
5.1. K pilířům pobělohorské totality 131
5.1.1. Vše nebo válka 132
5.1.2. Praktiky černototalitního režimu v Čechách 135
5.2. Skutečný vítěz třicetileté války v Čechách a černá normalizace 138
5.3. Budoucnost barokního a pobarokního katolicismu v Čechách 153
5.4. Některé dopady na národní mentalitu 164

6 Portréty vybraných osobností z doby ČT **173**
6.1. Pavel Stránský ze Zapské Stránky – exulant z Pirny 174
6.2. B. A. Balbín – stalker Tovaryšstva Ježišova 175
6.3. Rychtář Vavák z Milčic – vlastenecký katolík 179

7. Bílá hora jako syndrom **181**
7.1. Tabu a rekonstrukce pobělohorské minulosti 187
7.2. Mýty a bludy pobělohorské doby 190
7.2 1. Mýty rekatolizace 190
7.2 2. Bludy rekatolizace 194
7.3. Vybrané výsledky T-analýzy 197
7.4. Mlčení dějepisců 201
7.5. Kandidáti zapomnění 207
7.6. K otázce dalšího rozpracování problematiky 220

Doslov – o Církvi a o české společnosti **226**

Seznam použitých pramenů a literatury **229**

Seznam zkratek **234**

Přílohy:
Příloha 1 – Malý slovník často používaných termínů **235**
Příloha 2 – Rejstřík významných jmen **242**
Příloha 3 – Fotografická příloha **246**

Jmenný rejstřík k 2. dílu **274**

OPERACE

BÍLÁ HORA A ČERNÁ TOTALITA

DÍL DRUHÝ – DLOUHÁ ČERNÁ TOTALITA

VLADIMÍR ČERMÁK

Obálka Marek Přikryl.
Grafická úprava a technická redakce Marek Přikryl.
Jazyková redakce Andrea Vernerová.
Sazba Mare-Czech.

Vydalo nakladatelství Marek Přikryl, Mare-Czech,
Křivenická 426/42, Praha 8–Čimice,
e-mail: mare-czech@seznam.cz,
www.mare-czech.cz
jako svou 65. publikaci,
v edici *Mezi nebem a zemí* svazek 3.
Vydání 1., Praha 2014.

ISBN: 978-80-86930-58-9

Tisk a vazba powerprint s.r.o.

Reprodukování nebo kopírování i části tohoto díla
v podobě mechanické, elektronické anebo šíření jakýmkoliv jiným informačním systémem
bez předcházejícího souhlasu držitelů autorských práv
odporuje slušnosti, dobrým mravům i zákonu.

Obálka a grafická úprava
Marek Přikryl;
jazyková redakce a předmluva
Andrea Vernerová;
Sazba Mare-Czech;
vydalo nakladatelství
Marek Přikryl, Mare-Czech,
Křivenická 426/42, Praha 8–Čimice,
e-mail: mare-czech@seznam.cz,
www.mare-czech.cz
jako svou 64. publikaci;
v edici Mezi nebem a zemí svazek 3;
vydání 1, Praha 2013;
Tisk a vazba powerprint s.r.o.;
Distribuci zajišťuje Kosmas s.r.o.

EDICE MEZI NEBEM A ZEMÍ SVAZEK Č. 3